

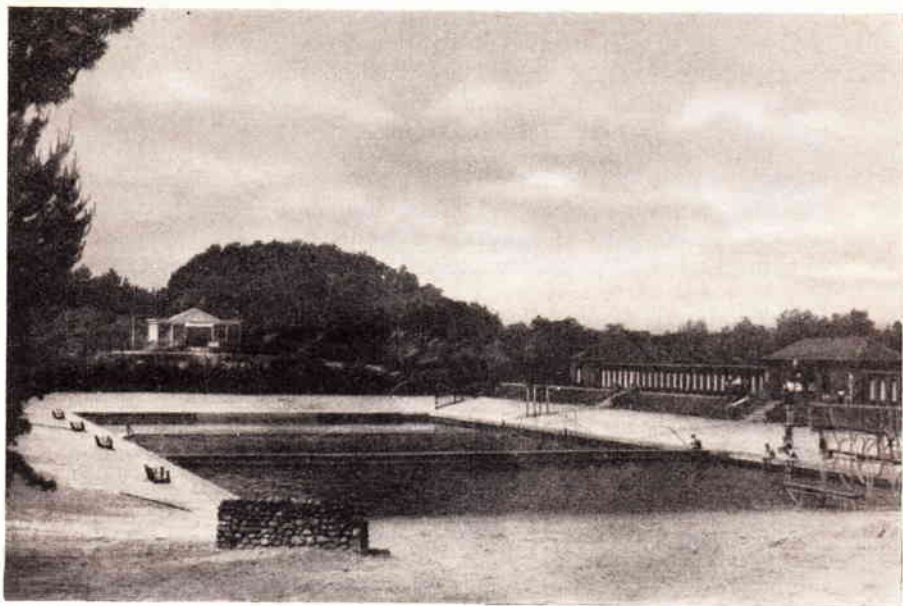


AAN
DE OUDE
BRINK ...

Aangeboden door

W. V. V.

GIETEN



*Het moderne zwembad in het „Zwanemeer”,
in de zomer een der drukst bezochte delen
der gemeente.*

GIETEN

Tot een der fraaiste en tevens een der welvarendste Hondsruggemeenten, behoort het rond vierduizend hectare grote en ongeveer 3700 inwoners tellende landelijke Gieten, begrensd door de gemeenten Anloo, Rolde, Gasselte, en Wildervank en bestaande uit de dorpen Gieten, Bonnen, Gieteren Bonnerveen, en Nieuwediep.

Het wordt doorsneden door het riviertje de Hunze en heeft een, vroeger ten dele met hoogveen bedekte, zandbodem. Landbouw en veeteelt vormen er de hoofdbron van bestaan, terwijl het turfgraven reeds lang geleden is beëindigd; daarentegen is de bosbouw — van Staatswege — van grote omvang geworden.

De ligging van de gemeente, van de Hondsrug tot de grens der provincie Groningen, heeft het eigenaardig gevolg, dat

de bevolking een verschillend karakter toont, naarmate de bewoners zijn die van zand- of veengrond. Op het zand vindt men meer een van ouds gevestigde bevolking, terwijl de veenbevolking is ontstaan uit de vestiging van Friezen, Groningers, Drenthen, Hannoveranen en anderen.

Gieten, een echt brinkdorp, gelegen als in een nestje van groen, bevindt zich aan het kruispunt der hoofdwegen Assen—Veendam en Groningen—Coevorden, waarlangs het op voortreffelijke wijze per trein, bus of auto te bereiken is.

Men raadplege voor de rijtijden der bussen de G.A.D.O.-en/of de Bergman's autobusdienstregelingen.

Moeilijk kan men zich indenken, wanneer men langs de zeer wel onderhouden wegen in Gieten rijdt, dat die plaatsen, precies honderd jaar geleden, nog in een toestand verkeerden, dat zij alleen des zomers te passeren waren.

In 1905 werd Gieten aangesloten aan het wereldspoorwagennet.

De ontwikkeling van het verkeer, in de eerste plaats dat van het rijwiel, is op de geschiedenis van Gieten van grote invloed geweest. Daaraan vooral is het toe te schrijven, dat langzamerhand vele oude gewoonten in onbruik geraakten.

Evenals elders, verloor de bevolking door meerdere aanraking met vreemden het eigenaardig, door Drenthe's isolement zo lang bewaarde, cachet. De nabuurschap, het bruiloftsneugen, de spinsterfeesten, de te beë-diensten, het dragen door de vrouwen van de haar flatterende Drentse kap, het moest alles wijken voor de nivellerende invloed van het moderne verkeer.

De belangstelling in het kerkelijk inzegenen der huwelijken nam af. De dankdag voor de oogst werd in 1907 voor het laatst gehouden.....

De oudste Drentse historie kent Gieten, vroeger Gheten geheten, niet. Toch is er uit vroeger eeuwen nog wel iets bewaard gebleven. Het voornaamste daarvan is de Ned. Herv. Kerk. Ze werd, van een paar eeuwen vroeger daterend, in 1607 hersteld, doch in 1626, tengevolge van het erin gehuisvest geweest zijn van soldaten, naar het interieur weer zeer beschadigd. De kerktoren van Gieten, die het vroegere klokkenhuis verving, werd gebouwd in 1804; herbouwd in 1864. Een oude traditie getrouw bleef de richting

Oost-West. De oude eiken preekstoel in de kerk dateert uit het eind der zeventiende eeuw. In 1897 werd het orgel erin geplaatst. Dat ging met een offer gepaard, doordat het grote en antieke wapenbord van den Drost van Coevorden, den Heer Van Dongen tot Entinge — Nicolaas Harmen van Echten, dat in de kerk hing — een laatste herinnering aan het adellijk geslacht, dat in Bonnen nog tot in het midden der achttiende eeuw een kasteel bewoonde — zijn plaats moest inruimen. Het werd tijdelijk afgestaan aan het Provinciaal museum voor Oudheden te Assen, waarna het thans weder een plaats in de kerk heeft gekregen.

Gieten heeft zich niet kunnen ontworstelen aan de drang en de evolutie der tijden ; maar ook door de bewoners zelve is, waar mogelijk, de stoot gegeven tot verbetering en vooruitgang. In 1831 betaalden, blijkens een staat van „de verkiesbaarheid voor de leden van de landelijke stand in de Staten Provinciaal”, slechts zeven personen in de gemeente meer dan f 60.— in de directe belastingen. Hoe geheel anders is het daarmede thans gesteld !

In de loop der jaren is Gieten een welvarende gemeente geworden, die tot woonplaats is gekozen door velen, die in een



In de boswachterij Gieten: de Minister J. B. Kan-bank, die iederen voorbijganger tot een ogenblik rusten noodt en hem dan van het onvergetelijk schone schouwspel rond hem genieten doet.



rustige, aan natuurschoon rijke, omgeving hun levensdagen wenssen door te brengen, temidden van een voorkomende, vriendelijke en opgeruimde bevolking.

Bouwterrein is ruimschoots voorhanden. De gemeente zelve is eigenares van ongeveer 10 hectare bouwterrein, dat voor onmiddellijke uitgifte beschikbaar is en waarvan gadingmakenden tegen billijke prijs eigenaar kunnen worden.

Het terrein is gelegen onmiddellijk nabij de kom van het dorp, hoge zandgrond en in de naaste omgeving van het door de gemeente, tot behoud van natuurschoon, aange-



Een wel zeer fraaie kijk op de bijzonder goed bewaarde Gieter Brink, waaraan huizen uit lang vervlogen en moderne tijd, temidden van hoog opgaand geboomte, des zomers grote gezelschappen vreemdelingen omsluiten.

kochte Zwanemeer, een ongeveer 45 hectare groot wandelbos. In dit bosterrein is in 1935 een modern zwembad gereedgekomen. In werkverschaffing uitgevoerd, werden de voor dit werk nodige gelden geheel door de burgerij van Gieten bijeengebracht. Door de zeer hoge ligging moest het eigenlijke bad in beton worden uitgevoerd. Het is verdeeld in drie bassins met een gezamenlijke oppervlakte van 30 bij 73 meter; te weten, een kinderbad, een middenbad en een diep bad. Tusschen het middenbad en het diepe bad bevindt zich over de volle breedte een brug, terwijl aan de diepe kant een drie meter hoge springtoren, voorzien van drie springplanken is opgesteld.

De watervoorziening geschiedt door een pompinstallatie welke het water krijgt toegevoerd uit een nortonput van $113\frac{1}{2}$ meter diepte, waarna het, na een ontijzeringsketel doorlopen te hebben, ter voorwarming, door een goot achter de cabines langs stroomt, om dan op 24 plaatsen tegelijk in het diepe bad te lopen, en aan de overzijde aan het kinderbad over een overstortgoot in de riolering af te vloeien, zodat er, tengevolge van een geregeld doorstromen, steeds fris en helder water in de baden aanwezig is. Ter weerszijden van het kantoor van den badmeester bevinden zich 26 cabines, welke door een luik in de achterwand in verbinding staan met de er achterlangs lopende gang, die leidt naar de achter het kantoor gelegen opbergruimte voor de kleren. De overzijde van het bad wordt ingenomen door hoge dennen, welke velerlei schaduwrijke plekjes vormen, terwijl de zeer ruime stranden volop gelegenheid bieden voor zonnebaden. Op het terrein van het bad, hetwelk ruim twee hectaren beslaat, bevindt zich een paviljoen, van waaruit men door de verhoogde ligging een schitterend uitzicht heeft over het bad met zijn bosrijke omgeving. Het bad is gedurende het seizoen dagelijks geopend van 7—12 en van 2—9, behalve des Zaterdags, op welke dag het open is tot 8 uur.

Behalve het de romantische naam dragende gemeentebos „Zwanemeer” bezit de gemeente nog andere, en uitgestrekte bossen, te weten die van het Staatsbosbeheer. Een groot deel van de in het midden der vorige eeuw verdeelde markegronden in het Gieterveld n.l., is door de Staat gekocht en bebost, waardoor in ruime mate een compensatie is verkregen voor het vele schoon, dat aan het in cultuur brengen van de daarvoor geschikte grond moest worden opgeofferd. In deze, rond duizend hectare grote, boswachterij is, op een der mooiste punten, door staatsraad oud-minister J. B. Kan een uit vlinten opgebouwde J. B. Kan-bank geschonken.

In de boswachterij worden gedurende reeds een groot aantal jaren de boomplantdagen gehouden, waarop door kinderen der lagere scholen in de gemeente, door de houtvesterij beschikbaar gestelde, jonge bomen worden geplant, en waaraan, na het planten, een plaatje wordt bevestigd, vermeldende de naam van planter of plantster.

In de buurt van Gieten, doch onder de gemeente Anloo, ligt een der groote hunebedden van Drenthe. Bij het nabije Eext bevindt zich een grafkelder.

In de bossen en over de velden boldert in het voorjaar de korhaan ; sluipt de vos op rooftocht en wisselt de slanke ree.

Al lange jaren is Gieten gezocht als ontspanningsplaats. Het aantal vreemdelingen, dat het fraaie, in een zeer schone omgeving gelegen dorp, bezoekt, neemt ieder jaar toe. Het gemeentebestuur heeft ook die trek naar Gieten in de hand gewerkt, door o.m. in de allerlaatste tijd een ruim kampeerterrain in het bos te doen aanleggen, welk kamp uitsluitend toegankelijk is voor leden der Nederlandse Kampeerkaartencentrale. Opgaven voor het lidmaatschap kunnen ten gemeentehuize te Gieten worden gedaan. Het tarief bedraagt f 0.20 per tent en per etmaal. De kampeerders hebben gratis beschikking over het benodigde water, dat door een in het kamp geslagen nortonpomp naar behoefte kan worden opgehaald.

Het gehele terrein staat onder bewaking van den boswachter.

De omgeving van Gieten leent zich uitermate tot het doen van verkwikkende wandelingen, waarbij vanaf de Hondsrug van heerlijke vergezichten kan worden genoten.

Driemaal is de gemeente vereerd met een officieel koninklijk bezoek. Op 14 Januari 1837 ontving zij Koning Willem I. Voor de uitnodiging tot een „dejeuner” ten gemeentehuize werd hoffelijk bedankt. Waar dat dejeuner zou hebben moeten plaats vinden, zal wel een moeilijke vraag geweest zijn.



Gezicht op het dorp....

Immers vóór 1896 bezat de gemeente Gieten geen eigen gemeentehuis.

Op 9 Mei 1873 bezocht Koning Willem III Gieten.

Bij Haar bezoek aan de Drentse veenstreken in 1917 en bij Haar bezoek aan Drenthe in 1921 is H. M. Koningin Wilhelmina het dorp gepasseerd, terwijl de landsvrouwe het in 1924 bezocht, ter gelegenheid van het door Haar bijwonen van de eerste boomplantdag.

Te Gieten is gevestigd een grote exportslachterij, alsmede een cement- en betonindustrie, terwijl in het uitbreidingsplan der gemeente ruimte voor de vestiging van industrie gereserveerd is.

Het onderwijs omvat dat, gegeven in twee lagere scholen, en voorts in een openbare U.L.O., terwijl in voorbereiding is een school voor landbouwhuishoudonderwijs. Ook een kleuterschool bevindt zich in Gieten.

Vanwege de Diaconie der Ned. Herv. Gemeente is een rusthuis voor ouden van dagen gebouwd, dat sinds de stichting geheel bezet is.

Een notariaat is te Gieten gevestigd sinds 1867.

Voor bouw- en industrieterreinen wende men zich tot de gemeente-opzichter.

Voor het kampeerterrein tot de gemeentesecretarie, of/en den boswachter.

Voor hotels en pensions en alle verdere inlichtingen omtrent Gieten tot den secretaris der plaatselijke Vereniging voor Vreemdelingenverkeer.

Gieten is een Drents dorp, maar een Drents dorp in z'n Zondagse kled; van een ouderwets type, maar met een zeer modern, haar welstaand, uiterlijk.
